

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 469/2024-44

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľov [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
zastúpených CORVIN LEGAL s. r. o., Thurzova 1524/6, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. K3-14C/693/2016 takto

rozhodol:

- Postupom Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. K3-14C/693/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Košice **prikazuje** v konaní sp. zn. K3-14C/693/2016 konať bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľom **priznáva** finančné zadosťučinenie, každému po **3 500 eur**, ktoré im **je** Mestský súd Košice **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania v rovnomernej výške, ktoré spolu predstavujú **3 525,86 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ [REDAKOVANÉ] sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 5. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Košice (ďalej len „mestský súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto nálezu (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje prikázať mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov, žiada priznať finančné zadosťučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Porušenia identických práv v rovnakom napadnutom konaní žiada ďalších 6 sťažovateľov [REDAKOVANÉ] (Rvp 2096/2024 doručенá 6. augusta 2024), [REDAKOVANÉ] (Rvp 2130/2024 doručенá 9. augusta 2024), [REDAKOVANÉ] (Rvp 2143/2024 doručенá 12. augusta 2024), [REDAKOVANÉ] (Rvp 2154/2024 doručенá 13. augusta 2024), [REDAKOVANÉ] (Rvp 2166/2024 doručенá 14. augusta 2024) a [REDAKOVANÉ] (Rvp 2184/2024 doručенá 15. augusta 2024)], ktorí podali ústavné sťažnosti nezávisle od seba v priebehu niekoľkých dní a sú zastúpení tým istým právnym zástupcom.

3. Ústavný súd uznesením sp. zn. IV. ÚS 394/2024 z 27. augusta 2024 spojil na spoločné konanie ústavné sťažnosti vedené pod sp. zn. Rvp 2083/2024 (sťažovateľ a [REDAKOVANÉ]) a pod sp. zn. Rvp 2130/2024 (sťažovateľky [REDAKOVANÉ]) a uznesením sp. zn. IV. ÚS 419/2024 z toho istého dňa ústavné sťažnosti vedené pod sp. zn. Rvp 2083/2024 a pod sp. zn. Rvp 2166/2024 (sťažovateľky [REDAKOVANÉ]), toto konanie je ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2083/2024, a tieto rozhodnutia nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom ich prijatia ústavným súdom.

4. Ústavný súd uznesením sp. zn. PLs. ÚS 68/2024 zo 4. septembra 2024 pripojil k veciam vedeným pod sp. zn. Rvp 2083/2024 vec vedenú pod sp. zn. Rvp 2096/2024 (sťažovateľky [REDAKOVANÉ]), uznesením sp. zn. PLs. ÚS 73/2024 z toho istého dňa vec vedenú pod sp. zn. Rvp 2184/2024 (sťažovateľky [REDAKOVANÉ]), uznesením sp. zn. PLs. ÚS 78/2024 z toho istého dňa vec vedenú pod sp. zn. Rvp 2143/2024 (sťažovateľky [REDAKOVANÉ]) a uznesením sp. zn. PLs. ÚS 79/2024 z toho istého dňa vec vedenú pod sp. zn. Rvp 2154/2024 (sťažovateľ a [REDAKOVANÉ]). Aj tieto rozhodnutia nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom ich prijatia ústavným súdom.

5. Ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu uznesením sp. zn. IV. ÚS 469/2024 z 24. septembra 2024.

6. Z obsahu ústavných sťažností vyplýva, že sťažovatelia sú v procesnom postavení žalovaných stranou sporu, v ktorom sa žalobcovia žalobou podanou 30. júna 2016 domáhajú určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam tam špecifikovaným a ktorý bol pôvodne vedený Okresným súdom Košice-okolie pod sp. zn. 14C/693/2016. Prechodom výkonu súdnictva v dôsledku súdnej reformy je spis na mestskom súde [§ 18m ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch

súdu Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov].

7. Ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že mestský súd rozhodol vo veci samej rozsudkom z 20. decembra 2024 (dosiaľ neprávoplatným). Odvolanie bolo proti rozsudku mestského súdu podané 16. januára 2025 a spis bol po vykonaní nevyhnutných procesných úkonov predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) 26. augusta 2025, kde je vedený pod sp. zn. 3Co/96/2025, pričom dosiaľ o odvolaní nebolo rozhodnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľov

8. Podstatou ústavných sťažností je tvrdenie sťažovateľov, že postupom mestského súdu (do 31. mája 2023 okresného súdu, pozn.) v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu ich v bode 1 označených práv. Popisujú, že od podania pôvodnej žaloby (pred približne 9 a pol rokmi v čase rozhodovania ústavného súdu) došlo k niekoľkým úpravám subjektov vystupujúcich na strane žalobcov a žalovaných v dôsledku ich úmrtia. Tvrdia, že od začatia napadnutého konania sa uskutočnili len tri meritórne pojednávania a súd v ňom nepostupuje plynulo a efektívne. Podľa sťažovateľov ich vec nie je skutkovo a právne zložitá a svojím správaním neprispeli k priet'ahom v konaní. Poukazujú na predchádzajúce rozhodnutia ústavného súdu (nálezy č. k. II. ÚS 297/2023-34 a č. k. IV. ÚS 32/2024-27), v ktorých bolo (iným) sťažovateľom vyhovené vo veci namietaného porušenia ich práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvádzajú, že mestský súd napriek (opakovanému) príkazu konať vo veci bez zbytočných priet'ahov zo strany ústavného súdu v ich veci koná výrazne nesústredene a nekoncentrovane. Prejavom extrémne nehospodárneho postupu má byť aj skutočnosť, že súd uznesením z 22. apríla 2024 pripustil zmenu žaloby, v dôsledku čoho je doteraz uskutočnené dokazovanie nepoužiteľné a je nutné ho opakovať, čím postup súdu priamo odporuje princípu koncentrácie a hospodárnosti civilného konania. Zdôrazňujú dlhodobý stav právnej neistoty, v ktorom sa nachádzajú, s ohľadom na celkovú dĺžku konania, ktorú považujú za neprimeranú.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

9. Mestský súd vo svojom vyjadrení zo 14. októbra 2024 k ústavnej sťažnosti uviedol, že napadnuté konanie, ktorého predmetom je žaloba o určenie, že sporné nehnuteľnosti patria do vlastníctva sťažovateľov, začalo podaním žaloby 30. júna 2016 na Okresnom súde Košice-okolie a vec bola pridelená sudkyňi JUDr. Ľubici Adamčíkovej pod sp. zn. 14C/693/2016.

10. Konanie o určenie vlastníckeho práva patrí medzi štandardné civilné žaloby. Faktická zložitosť sa prejavila v počte strán spisu, keďže žalobcovia boli pôvodne 4 a žalovaní 21. Postupne v dôsledku rôznych právnych skutočností pristúpilo 8 žalobcov a 16 žalovaných. To značne predlžuje doručovanie dokumentov a prípravu pojednávanií.

11. U sťažovateľov mestský súd neviduje žiadne správanie, ktorým by prispeli k predlžovaniu napadnutého konania.

12. Väčšina procesných úkonov mestského súdu spočívala v zabezpečovaní prípravy pojednávania a rozhodovaní o zmene strán sporu. Dostal' bolo nariadených sedem pojednávania, ale len na troch sa vec meritórne prejednávala. Štyri boli odročené pre ospravedlniteľnú neprítomnosť žalobcov, alebo ich právnej zástupkyne.

13. Doterajší procesný postup mestského súdu nevedol k vydaniu meritórneho rozhodnutia (v čase vyjadrenia mestského súdu). Aj napriek faktickej zložitosti veci je doterajšia dĺžka konania neprimeraná. Zohľadniť však treba aj to, že v období rokov 2020 až 2022 bolo uskutočňovanie niektorých pojednávania v dôsledku COVID-19 znemožnené, najmä ak sa ich malo zúčastniť väčšie množstvo subjektov.

14. Mestský súd nepostupoval efektívne, plynulo a sústredene. Prvé pojednávanie nariadil až na 28. november 2018 (viac ako 2 roky od začatia konania) a bez prejednávania ho odročil na neurčito. Druhé nariadil až na 3. december 2020. Od 3. decembra 2020 do 14. júna 2023 vo veci nenariadil ani jedno pojednávanie. Pojednávanie stanovené na 14. jún 2023 bolo odročené bez prejednávania na žiadosť strán na 6. júl 2023, keď bolo odročené pre nesprávne ustálenie okruhu žalovaných. Pojednávanie nariadené na 28. september 2023 bolo odročené bez prejednávania z dôvodu akceptovania žiadosti právnej zástupkyne žalobcov o odročenie na 22. november 2023. Pojednávania sa uskutočnili 22. novembra 2023, 14. decembra 2023, 28. februára 2024, 25. apríla 2024, (27. júna 2024, 1. augusta 2024 a 12. septembra 2024 odročené bez prejednávania). Najbližšie pojednávanie je stanovené na 17. október 2024. Mestský súd nepostupoval sústredene a efektívne vzhľadom na nevyhnutnosť vydania viacerých opravných uznesení a vydanie zrušujúcich uznesení krajského súdu v odvolacích konaniach proti procesným uzneseniam mestského súdu. Preto považuje ústavnú sťažnosť sťažovateľov za dôvodnú.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskom mestského súdu dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

16. Ústavný súd uvádza, že nedoručoval vyjadrenie mestského súdu sťažovateľom na účel ich vyjadrenia, pretože sa od ich repliky nedá očakávať získanie akýchkoľvek pre rozhodnutie veci relevantných informácií, najmä z dôvodu, že mestský súd sťažovateľmi uvádzaný priebeh napadnutého konania nerozporuje a sám priznáva priet'ahy v napadnutom konaní, čo je ako závažný dôvod v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) [rozhodnutie Janáček v. Česká republika z 2. 2. 2023 (bod 51 a 53) sťažnosť č. 9634/17]. Ústavný súd po overení aktuálneho skutkového stavu vyhodnotil, či došlo zo strany mestského súdu k priet'ahom v konaní a do akej miery.

17. Podstata argumentácie sťažovateľov v súvislosti s namietanými priet'ahmi (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) v napadnutom konaní sa sústreďuje na namietanie nehospodárnej a neefektívnej činnosti mestského súdu.

18. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

19. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu žetateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 519/2023).

20. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

21. Úlohou ústavného súdu bolo v danom prípade posúdiť najmä intenzitu zásahu do namietaného práva sťažovateľov na konanie bez zbytočných prietáhov, či vznik prietáhov bol spôsobený primárne postupom mestského súdu, alebo na ich vznik mal vplyv aj postup sťažovateľov, ako aj to, aký vplyv na priebeh napadnutého konania mala povaha veci.

22. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právna a skutková zložitosť veci, ústavný súd rovnako ako mestský súd konštatuje, že predmet napadnutého konania tvorí štandardnú občianskoprávnu agendu všeobecných súdov a nevyznačuje sa špecifickými skutkovými či právnymi otázkami. Mestský súd síce považoval za dôvod faktickej zložitosti veci väčšie množstvo účastníkov napadnutého konania a ich obmenu, to je však z pohľadu ústavného súdu potrebné riešiť bezodkladne procesnými rozhodnutiami. Skutočnosť, že na strane žalobcov a žalovaných je viacero účastníkov, mohla mať vplyv na dĺžku napadnutého konania, avšak ústavný súd túto obranu akceptoval len čiastočne, pretože žalobcovia sú v celom priebehu sporu zastúpení právnym zástupcom.

23. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľov, ústavný súd spolu s mestským súdom konštatuje, že sťažovatelia nijakou mierou neprispeli k mareniu alebo predĺžovaniu napadnutého konania.

24. Tretím hodnotiacim kritériom je napadnutý postup mestského súdu. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj neefektívnym postupom, teda takým, ktorý nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (m. m. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

25. Ústavný súd konštatuje, že už samotná skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo (v čase rozhodovania ústavného súdu) právoplatne skončené ani po takmer 9 rokoch a 5 mesiacoch od podania žaloby, je neakceptovateľná. Ústavný súd nálezom sp. zn. II. ÚS 297/2023 zo 6. septembra 2023 a neskôr nálezom sp. zn. IV. ÚS 32/2024 z 21. februára 2024 už konštatoval

existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, následkom čoho došlo k porušeniu označených práv iných žalovaných. Vzhľadom na to, že v napadnutom konaní nebolo ani takmer po približne 2 rokoch a 3 mesiacoch od vydania prvého uvedeného nálezu a ani po približne 1 roku a 9 mesiacoch od vydania druhého uvedeného nálezu meritórne rozhodnuté, ústavný súd poukazuje na svoje skutkové a právne závery uvedené v tomto náleze, ktoré sú relevantné aj pre rozhodovanie o ústavnej sťažnosti týchto sťažovateľov. Mestský súd poukazuje na to, že to mohlo byť najmä v rokoch 2020 – 2022 spôsobené aj opatreniami vlády Slovenskej republiky v súvislosti s opatreniami proti COVID-19.

26. Z pohľadu ochrany základných práv sťažovateľov je neakceptovateľné, aby sa pri 9 rokoch a 5 mesiacoch trvajúcom spore uskutočnilo len 6 meritórnych pojednávanií, častokrát s výraznými časovými odstupmi, pričom v uvedených obdobiach mestský súd vykonával procesné úkony súvisiace výlučne s doručovaním vyjadrení sporových strán navzájom. Viac ako dvojročné časové odstupy sa vyskytli pri pojednávaniach (28. novembra 2018, 3. decembra 2020, 14. decembra 2023). Pojednávania boli nariadené na 28. november 2018 (viac ako 2 roky od začatia konania) a bez prejednávania ho odročil na neurčito. Druhé nariadil až na 3. december 2020. Od 3. decembra 2020 do 14. júna 2023 vo veci nenariadil ani jedno pojednávanie. Pojednávanie stanovené na 14. jún 2023 bolo odročené bez prejednávania na žiadosť strán na 6. júl 2023, keď bolo odročené pre nesprávne ustálenie okruhu žalovaných. Pojednávanie nariadené na 28. september 2023 bolo odročené bez prejednávania z dôvodu akceptovania žiadosti právnej zástupkyne žalobcov na 22. november 2023. Ďalšie sa uskutočnili 14. decembra 2023, 28. februára 2024, 25. apríla 2024 a 17. októbra 2024 (27. júna 2024, 1. augusta 2024 a 12. septembra 2024 boli odročené bez prejednávania).

27. Ústavný súd v danej súvislosti pripomína, že v už uvedenom náleze zo 6. septembra 2023 dal do pozornosti mestskému súdu možnosť procesného postupu podľa § 75 ods. 2 CSP vo vzťahu k žalovaným, ktorý je vzhľadom na ich počet a predmet konania možný a značne by zefektívnil komunikáciu žalovaných so súdom. Zo spisu je však zrejmé, že mestský súd sa napriek uvedenému nálezu o možnosť využitia daného inštitútu vo vzťahu k žalovaným dosiaľ ani nepokúsil.

28. Procesný postup mestského súdu bol poznačený aj výraznou nesústredenosťou, ktorá je deklarovaná vydaním viacerých opravných uznesení, ako aj zrušujúcim uznesením krajského súdu z 26. januára 2023. To napokon pripustila aj podpredsedníčka mestského súdu vo svojom vyjadrení.

29. Na základe uvedeného ústavný súd dospel v danom prípade k jednoznačnému záveru, že v napadnutom konaní došlo neefektívnou a nesústredenou činnosťou k zbytočným prietáhom. Fakt, že došlo k prietáhom v konaní napokon nerozporuje vo svojom vyjadrení ani mestský súd.

30. Ústavný súd opakovane dáva do pozornosti, že od účastníkov konania obracajúcich sa na všeobecné súdy s dôverou, že bude v ich veci spravodlivo a včas rozhodnuté, nie je možné spravodlivo požadovať, aby „strpeli“ nedostatky na strane všeobecného súdu (resp. štátu) spôsobené zlou organizáciou práce či v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia súdov. Ústavný súd v zmysle už svojej konštantnej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že štát je primárne zodpovedný za to, aby zabezpečil dostatočné personálne a materiálno-technické podmienky pre riadny výkon spravodlivosti a nedostatky v tejto oblasti v žiadnom prípade nesmú byť na ujmu právam účastníkov konania, v tomto prípade sťažovateľov.

31. Obdobne pandémie ochorenia COVID-19 môže zapríčiniť nečinnosť súdu, avšak musí ísť o ojedinelú nečinnosť trvajúcu kratší čas aj s prihliadnutím na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľov (IV. ÚS 266/2022, IV. ÚS 422/2022). Obmedzenia, ktoré si vyžiadala pandémia COVID-19, môžu mať nepriaznivý vplyv na vybavovanie vecí vnútroštátnymi súdmi, hoci to v zásade nemôže zbaviť štát všetkej zodpovednosti za nadmernú dĺžku predmetného konania (sťažnosť vo veci Q and R proti Slovinsku, č. 19938/20, rozhodnutie z 8. 2. 2022, bod 80). Na túto obranu mestského súdu ústavný súd prihliadol iba čiastočne a zohľadnil ju pri rozhodovaní o návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia.

32. Vzhľadom na to, že napadnuté konanie nebolo ani po 9 rokoch a 5 mesiacoch od podania žaloby právoplatne skončené, pričom celková dĺžka konania bola ovplyvnená nečinnosťou, ako aj neefektívnym postupom mestského súdu, ústavný súd konštatuje, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

33. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na to, že mestský súd vo veci samej rozhodol rozsudkom sp. zn. K3-14C/693/2016 z 20. decembra 2024, proti ktorému však bolo 16. januára 2025 podané odvolanie a 26. augusta 2025 bol predložený krajskému súdu, kde je vedený pod sp. zn. 3Co/96/2025, pričom dosiaľ o ňom nebolo rozhodnuté, ústavný súd prikazuje mestskému súdu vo veci konať bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu).

34. V zmysle § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde, keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo porušené, zaoberal sa aj žiadosťou sťažovateľov o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré sťažovatelia požadovali každý vo výške 5 000 eur, čo odôvodňovali dĺžkou napadnutého konania a skutočnosťou, že sa svojím správaním o vznik prietahov nijak nepričinili.

35. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v prípade sťažovateľov došlo k nesústredenej a neefektívnej činnosti, pričom aj tie úkony, ktoré boli vykonané boli skôr administratívnej a procesnej povahy, nie povahy bezprostredne smerujúcej k rozhodnutiu veci (typu meritórne pojednávanie). Preto ústavný súd považoval finančné zadosťučinenie 3 500 eur pre každého sťažovateľa za primerané (bod 3 výroku nálezu).

36. Zároveň v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde nevyhovelo tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovatelia žiadali priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

VI. Trovy

37. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania rovnomerne, ktoré spolu predstavujú 3 525,86 eur (bod 4 výroku nálezu).

38. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Druhému a ďalšiemu sťažovateľovi sa základná sadzba tarifnej odmeny znižuje o 50 %. Každému sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Náhrada trov právneho zastúpenia všetkých sťažovateľov spolu tak predstavuje 3 525,86 eur s DPH.

39. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľov zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľov je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnemu zástupcovi sťažovateľov vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných od 1. januára 2024 ústavný súd použil sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

40. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu